

koncertní sezona

24 / 25

C1

SEVEROČESKÁ FILHARMONIE TEPLICE

uvádí 1. koncert
prémiového cyklu C

Milan Al-Ashhab – housle

**SEVEROČESKÁ FILHARMONIE
TEPLICE**

dirigent: **Petr Vronský**

28. listopadu 2024 v 19 hodin
Dům kultury Teplice

Severočeská / North Czech
filharmonie / Philharmonic
Teplice **Stvořeno 1838**

www.severoceskafilharmonie.cz

Bedřich Smetana se stal ještě za svého života předním reprezentantem české hudby a národní kultury vůbec. V duchu pozdního národního obrození celým svým dílem usiloval o vytvoření svébytného českého hudebního stylu. Svými osmi dokončenými operami různých žánrů položil základ českého repertoáru. Komická opera z venkovského prostředí Prodaná nevěsta je dodnes považována za prototyp české národní opery. Z další rozsáhlé tvorby si největší popularitu získaly cyklus symfonických básní Má vlast a Smyčcový kvartet č. 1 e moll „Z mého života“, jež historicky zásadně přispěly k vývoji těchto žánrů.

Slavnostní předeheru D dur, op. 4, často označovanou jako „**Revoluční předehra**“, Smetana zkomponoval v roce 1848 ve svých čtyřicetiletých letech. Tento rok byl obdobím národních revolucí a bouřlivých společenských změn. V českých zemích probíhalo tzv. jaro národů, kdy se Češi snažili o větší autonomii v rámci habsburské monarchie. Smetana se této doby aktivně účastnil nejen jako hudebník, ale i jako člověk, který podporoval ideály svobody a národní identity. Předehra, jeho rané orchestrální dílo, má slavnostní a energický charakter. Revoluční atmosféra se odráží v dramatických dynamikách a výrazné melodice předehery. Skladba staví na kontrastu mezi klidnými a bouřlivými pasážemi. Gradace a výbuchy energie symbolizují revoluční zápal a nadšení. Instrumentace, typická pro romantickou orchestrální hudbu, vyzdvihuje zvuk dechových nástrojů, které dodávají dílu triumfální nádech. Při premiéře díla v Praze v dubnu roku 1849 dirigoval orchestr Stavovského divadla František Škroup, autor hudby k současné české hymně Kde domov můj.

Dílo **Antonína Dvořáka** se těší na pódii i v nahrávacích studiích oblíbenosti, kterou se může chlubit jen několik málo dalších skladatelů v celé hudební historii. Syn řezníka z Nelahozevsí byl původně vynikajícím instrumentalistou mnoha nástrojů. Popularita jeho vlastních skladeb vzrostla až kolem Dvořákova čtyřicátého roku. Největší z českých romantiků, světový představitel tzv. klasicistně-romantické hudební syntézy, je dodnes nejhranějším českým autorem vůbec. Zvláštního zabarvení dodalo jeho hudbě usílí o obecně slovanský ráz tvorby, kterým obohatil světové hudební trendy ve své době nejvýrazněji. Podobně, aniž by však opustil české a slovanské charakteristiky, byl za svého amerického pobytu inspirován hudbou černošskou a indiánskou. Síla jeho melodické invence uchvacuje dodnes odborníky i laiky a brala dech i skladatelovým současníkům.

Koncert pro housle a moll je považován za jedno z vrcholných děl Dvořákova tzv. slovanského období. Vznikl v sousedství první řady Slovanských tanců, České suity nebo Slovanských rapsodií, s nimiž je svázán výraznou, lidově zabarvenou melodikou a celkově pozitivním laděním. Ve stylizaci houslového partu skladatel v maximální možné míře využívá možností zpěvného výrazu nástroje, zatímco v rovině orchestru znovu potvrzuje svůj smysl pro plnost a znělost symfonického zvuku. Dvořák dílo komponoval na základě objednávky svého nakladatele Simrocka. Interpretem světové premiéry měl být jeden z tehdejších nejvýznamnějších houslistů, zakladatel a ředitel Vysoké hudební školy v Berlíně Joseph Joachim. Oba umělci se poprvé setkali počátkem dubna 1879 při skladatelově návštěvě Berlína. Joachim se o Dvořákovo dílo zajímal již dříve. Seznámil se s ním prostřednictvím blízkého přítele obou protagonistů Johannese Brahmsa. Geneze vzniku houslového koncertu byla na Dvořákovy poměry poměrně zdoluhavá a složitá. Houslistovo hodnocení nebylo právě příznivé. Skladatel na základě konzultace přistoupil k zásadnímu přepracování celého koncertu. První odpovědi na nové zpracování se ale dočkal až po více než dvou letech. Slavný houslista koncert nikdy neprovedl. V době, kdy Dvořák dokončil poslední úpravy partitury, uběhly již téměř čtyři roky od prvotního záměru a je tedy možné, že Joachim své původní nadšení pro nové Dvořákovo dílo již ztratil. Byl ředitelem berlínské Vysoké školy hudební, váženým dirigentem a skladatelem a pokud ještě hrál, spokojoval se s repertoárem již dávno nastudovaným. Dvořák naštěstí získal pro koncert koncertu adekvátní náhradu. Stal se jí mladý český houslový virtuos František Ondříček. Po studiu v Praze a v Paříži oslňoval posluchače po celé Evropě, v Rusku a ve Spojených státech amerických a brzy se stal jedním z nejproslulejších interpretů své doby. Nastudování nového Dvořákova díla považoval

přímo za svoji povinnost, a tak během září a října 1883 navštěvoval skladatele pravidelně v jeho bytě v Žitné ulici, kde pod Dvořákovým vedením koncert pravidelně přehrával. Premiéra koncertu, která byla zároveň zahájením Ondříčkova nového koncertního turné po evropských městech, se odehrála čtyři roky po jeho vzniku v pražském Rudolfinu za spoluúčasti orchestru Národního divadla. Provedením premiéry však Ondříčekův zájem o Dvořákův koncert neskončil. Houslista jej vytrvale uváděl na svých koncertech po celém světě a velkou měrou tak přispěl k jeho rozšíření do významných hudebních center.

Dílo zachovává tradiční koncertantní formu tvořenou třemi větami, z nichž dvě krajní jsou v rychlém tempu, střední věta je pomalá, lyrická. Určitým vybočením, zejména v kontextu Dvořákovy tvorby, je propojení první a druhé věty v jeden celek. Skladba rovněž neobsahuje tradiční sólovou virtuózní kadenci. První věta koncertu bývá označována jako svérázná kombinace sonátového a rondového principu. Zcela chybí obvyklá orchestrální expozice základních témat: po několikátakové introdukcii, která anticipuje hlavní myšlenku, hned nastupují sólové housle s hlavním tématem. Jeho další rozvíjení v průběhu věty má téměř improvizací charakter, což spolu s formální volností věty propůjčuje této části koncertu téměř rapsodický či fantazijní ráz. Vedlejší téma přináší klidnější melodii v paralelní tónině C dur. Po energickém vrcholu věty, který lze považovat za provedení, nenásleduje obvyklá přepíza, ale první věta rovnou přechází do věty druhé. Druhá věta se vyznačuje širokodesnou melodikou téměř vokálního charakteru, která si po celé trvání věty zachovává převahu navzdory vzrušené akcentovaným vstupům ostře rytmizovaného vedlejšího tématu. Celá věta je dokladem Dvořákovy neutuchající melodické vynalézavosti, ale také neobvyčejné zvukové fantazie, se kterou přináší řadu neotřelých instrumentačních nápadů (např. vstup lesních rohů těsně před závěrem). Mimořádná působivost této věty vedla ještě na počátku 20. století k tomu, že někteří houslisté ji na svých koncertech uváděli jako samostatné koncertní číslo. Třetí věta koncertu ve formě rondo je jednou z autorových nejzdařilejších stylizací lidového tance. Její hlavní téma se svým synkopickým rytmem a strhující energií je zjevně inspirováno českým lidovým tancem furiant. Na synkopickém rytmu je ostatně založeno i jedno z témat vedlejších. Dvořákovo instrumentační mistrovství se i zde rozvíjí v plné šíři a stejně jako ve větě druhé přináší i zde řadu pozoruhodných zvukových efektů (např. sólové tympany, předjímací návrat hlavního tématu).

Bohuslav Martinů je jedním z nejvýznamnějších českých hudebních skladatelů, vedle Antonína Dvořáka ve světě nejhranějším. Celý jeho život je charakteristický širokým tvůrčím záběrem. Prošel rozmanitými vývojovými fázemi, než dosáhl zcela osobitého slohu. Stylově má nejbližší ke generaci neoklasiků, jakými byli například Arthur Honegger nebo Béla Bartók. Od roku 1923 žil dlouhodobě mimo svou vlast, nejprve v Paříži. Ve Francii se i oženil a strávil zde téměř celá třicátá léta. Po podepsání Mnichovské dohody a vypuknutí druhé světové války se však ocitl v nedobrovolné emigraci. Po obsazení Francie byli manželé Martinů nuceni odejít v roce 1941 do USA, kde zůstali až do roku 1953. Skladatelův sloh se v tomto období přiklonil k tzv. novému lyrismu. Bohuslava Martinů nástup druhé světové války citově zasáhl. Hlásil se do zahraniční československé armády, ale pro vysoký věk nebyl přijat. Československým dobrovolníkům na francouzské frontě věnoval Polní mši, zkomponovanou na texty Jiřího Muchy s využitím biblických předloh. Jakkoli si Martinů zachoval svůj vztah k výdobytkům moderní doby, v tomto období odloučení od domova nabývaly v jeho tvorbě na důležitosti nostalgické a fantazijní prvky. Vzácná harmonická čistota a především nedefinovatelná „česká aura“ připomíná i pozdní tvorbu Antonína Dvořáka. Citem je prostoupena zejména Symfonie č. 4 z roku 1945, reflektující skladatelovy dojmy z konce druhé světové války, v níž radostnými a zpěvnými tématy s rytmickými pohyby vyjadřuje naději v příznivou budoucnost.

Symfonie č. 5 patří mezi vrcholná orchestrální díla skladatele. Vznikla v roce 1946, kdy Martinů žil v USA. Reflektuje jeho emocionální rozpoložení po skončení druhé světové války i úsvit naděje na návrat do rodné vlasti. Zrcadlí ale i nejistotu a rozčarování nad vývojem v Československu, kam

se nakonec již nikdy nevrátil. Symfonie je komponována ve čtyřech větách a je charakteristická svou bohatou harmonií, polyfonií a osobitým melodickým jazykem. Celkově má symfonie spíše klidný, introspektivní charakter s momenty dramatického napětí a radosti. Skladba začíná pomalým a zamyšleným úvodem, který se postupně rozvíjí do energického allegra. Téma prostupuje dynamickými a lyrickými pasážemi, což vytváří kontrast mezi meditativní hloubkou a živým pohybem. Navazuje introspektivní a meditativní sekce. Martinů v ní vytváří snovou atmosféru pomocí jemných orchestrálních barev a zpěvných melodií, které evokují jeho nostalgii po domově. Sugestivní flétnové sólo jako by tvořilo úvod ke třetí, finální větě, v níž se rozehraje allegrové finále s efektním závěrem. I když Martinů zpočátku mluvil o věnování Červenému kříži, nakonec byla partitura dedikována České filharmonii, snad v očekávání návratu do rodné země. K této repatriaci sice nikdy nedošlo, nicméně Pátá je jedinou z Martinůvých symfonií, která byla premiérována českým orchestrem. V prvním provedení dirigoval Českou filharmonii Rafael Kubelík, a to na festivalu Pražské jaro v květnu 1947.

Jeden z nejlepších světových houslistů **Milan Al-Ashhab** se narodil v Jeruzalémě a od svých pěti let žije v Čechách. Absolvoval hru na housle na Konzervatoři v Teplicích ve třídě Květoslavy Hasilové.

Dále pokračoval na pražské Akademii múzických umění ve třídě profesora Ivana Štrause a v postgraduálním studiu na vídeňské univerzitě Universität für Musik und darstellende Kunst Wien. Zvítězil v Mezinárodní houslové soutěži Fritze Kreislera ve Vídni v roce 2018, což mu vyneslo možnost sólově účinkovat v prestižních světových sálech, například s Berlínskou filharmonií nebo se sólovým recitálem v Carnegie Hall. Dále je vítězem soutěže New York Concert Artists and Associates Worldwide Debut Audition v New Yorku a laureátem Čajkovského soutěže v Moskvě. První místa obdržel i na Mezinárodní houslové soutěži Georga Philippa Telemanna v Poznani 2007 a Mezinárodní houslové soutěži Jaroslava Kociana v Ústí nad Orlicí 2006. Je držitelem ceny Classic Prague Awards 2018 v kategorii talent roku, ocenění Osobnost Ústeckého kraje za rok 2018 v oblasti kultury, Ceny Bauše Ruysové, Ceny Josefa Hlávky a dalších. Zúčastnil se mistrovských kurzů u slavných osobností, jakými

jsou např. Pinchas Zukerman, Gábor Takács-Nagy, Hagai Shaham, Shlomo Mintz nebo Ida Haendel. Vystupoval za doprovodu mnoha českých i zahraničních orchestrů, mezi něž patří ORF Radio-Symphonieorchester Wien, Česká filharmonie, Moskevský symfonický orchestr, Hofer Symphoniker, L'Armonia terrena atd. Pravidelně účinkuje na celovečerních koncertech s předním českým klavíristou a skladatelem Adamem Skoumalem. Spolu se představili na recitálech v Berlínské filharmonii, v Merkin Hall v New Yorku, ve vídeňském Musikverein u atd. Cestuje po světě s orchestrem West-Eastern Divan dirigenta Daniela Barenboima. Milan Al-Ashhab hraje na vzácný italský nástroj Nicolò Amatiho z Cremony z roku 1662, který mu zapůjčila švýcarská organizace Maggini-Stiftung.

Petr Vronský, původně úspěšný houslista, laureát soutěže Beethovenův Hradec v roce 1964, začal svou dirigentskou dráhu v roce 1971 v plzeňské opeře. Odtud přešel v roce 1974 do Ústí nad Labem jako šéf operního souboru. Pro jeho umělecký rozvoj byly důležité úspěchy v dirigentských soutěžích v Olomouci (1970), Besançonu (1971) a v Berlíně v soutěži H. von Karajana (1973). V roce 1978 se stal dirigentem a v letech 1983–1991 šéfdirigentem Státní filharmonie Brno, s níž hostoval v mnoha zemích Evropy a v Japonsku. V letech 2002–2005 zastával pozici šéfdirigenta Janáčkovy filharmonie Ostrava, s níž absolvoval rovněž řadu zahraničních turné (Japonsko, Španělsko, Rakousko, SRN, Polsko atd.). Od roku 2005 byl 13 sezón šéfdirigentem Moravské filharmonie Olomouc a působil jako docent oboru dirigování na Hudební fakultě pražské AMU. Pravidelně vede přední světové orchestry, například Antverpský královský filharmonický orchestr, Berlínské symfoniky, Devlet Senfoni Orchestrası Istanbul, Metropolitan Orchestra Tokyo, Jeruzalem Symphony Orchestra, Filharmonický orchestr Rio de Janeiro, Mnichovský rozhlasový orchestr, Petrohradský filharmonický orchestr atd. Spolupracuje také s Českou filharmonií, Symfonickým orchestrem hl. města Prahy FOK, Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, PKF – Prague Philharmonia a s operními scénami doma (Národní divadlo Praha, Státní opera Praha, Janáčkova opera Brno, Divadlo J. K. Tyla Plzeň) i v zahraničí (Kammeroper Wien, Dance Theatre Haag). Jeho repertoár zahrnuje přes 200 klasických, moderních, operních a symfonických děl. Je považován za všestranného dirigenta širokého záběru s mimořádným temperamentem a citem pro interpretaci. V roce 2016 obdržel Krajskou cenu olomouckého kraje. Od koncertní sezóny 2018–2019 působí na postu šéfdirigenta Severočeské filharmonie Teplice.

PROGRAM:

Bedřich Smetana (1824–1884)
Slavnostní předehra D dur, op. 4 „Revoluční“

Antonín Dvořák (1841–1904)
Koncert pro housle a moll, op. 53
I. *Allegro ma non troppo*
II. *Adagio ma non troppo*
III. *Finale. Allegro giocoso, ma non troppo*

Přestávka

Bohuslav Martinů (1890–1959)
Symfonie č. 5, H. 310
I. *Adagio – Allegro*
II. *Larghetto*
III. *Lento. Allegro*

koncertní sezona

24 / 25

SEVEROČESKÁ FILHARMONIE TEPLICE
uvádí

NOVOROČNÍ KONCERT

Program:

Gioacchino Rossini: Straka zlodějka, předehra k opeře
Giuseppe Verdi: Sicilské nešpory, předehra k opeře
Ernest Chausson: Poéme, op. 25 | **Johann Strauss:** Císařský valčík
Johann Strauss: Pizzicato polka | **Johann Strauss:** Na krásném modrém Dunaji
Johann Strauss: Lehká krev, polka | **Johann Strauss:** Im Krapfenwaldl, polka
Johann Strauss: Perpetuum mobile | **Johann Strauss:** Ohne Sorgen, polka
Johann Strauss: Tritsch Tratsch polka | **Johann Strauss:** Radetzky March

Jiman Wee
housle

Severočeská filharmonie Teplice

Filippo Arlia
dirigent

1. ledna 2025 ve 13:30 hodin
Koncertní sál Domu kultury Teplice

Vstupné: 300 Kč | abonenti SČF 200 Kč | Sleva: student, ZTP 50 %
Předprodej vstupenek v pokladně Domu kultury Teplice a na www.ticketportal.cz.

www.severoceskafilharmonie.cz

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Ústeckého kraje

Ústecký kraj

SEVEROČESKÁ VODA
KADAČNÍ FOND

PŘÍŠTÍ PROGRAM

SYMFONICKÝ CYKLUS A | KONCERT 3

5. prosince 2024 v 19 hodin
Dům kultury Teplice

Program:

Wolfgang Amadeus Mozart

Koncert pro housle a klavír D dur, KV 56

Gustav Mahler

Symfonie č. 1 D dur „Titán“

Účinkují:

Václav Hudeček – housle

Karel Košárek – klavír

Severočeská filharmonie Teplice

dirigent: **Charles Olivieri-Munroe**

Severočeská filharmonie Teplice

tel.: 778 888 013 | e-mail: sev.filharmonie@seznam.cz

www.severoceskafilharmonie.cz | www.scf.sf.cz

Změna programu vyhrazena.

Během koncertů je zakázáno fotografovat a pořizovat audiovizuální záznamy.
Zaroveň prosíme návštěvníky, aby před začátkem koncertů vypínali své mobilní telefony.

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Ústeckého kraje

TEPLICE

MINISTERSTVO
KULTURY

ústecký kraj

Lázně Teplice

SEVEROČESKÁ VODA
NADAČNÍ FOND